

Innhold

Forord	11
Innledning	13
Bokas oppbygning	14
Kapittel 1	
Hvorfor foreldresamarbeid?	19
Brudd og endring i barnets liv	21
En førstegangsforelder forteller.....	23
Hvorfor lytter de ikke?.....	25
Refleksjoner i lys av fortellingene	26
Noen forskersynspunkt på tidlig barnehagestart.....	28
Oppsummering.....	30
Kapittel 2	
Tidlig innsats – et utdanningspolitisk anliggende	31
Tidlig innsats og livslang læring.....	32
Tidlig innsats – et instrumentelt prosjekt?	41
Myndighetenes vektlegging	43
Tidlig start – for mange og små barn	44
Full barnehagedekning – både ønsket og omdiskutert.....	46
Kapittel 3	
Foreldresamarbeid – tidlig innsats til barnets beste	54
Pålagte tiltak i foreldresamarbeidet.....	54
Tidlig innsats – et motto for grunnlagstenkning i foreldresamarbeidet ...	57
Et felles grunnlag for praksis	57
Tillit og trygghet.....	59
Tett kommunikasjon.....	60

Respekt	60
Praksis for å lykkes med tilknytning	62
Rutiner og dokumentasjon	64
Generell informasjon og informasjonskanaler	66
Møteplasser	67
Oppsummering om tiltakskjeder	68
Kompetansedeling som vitalisering av foreldresamarbeidet	69
Personalets faglige trygghet	71

Kapittel 4

Foreldresamarbeid og samfunnsmandat	76
Samfunnsmandatet	76
Barnehagens oppdrag	79
Delt ansvar	80
Foreldres medvirkning	81
Om å avklare forventninger og krav	82
Endringer i samfunnet med konsekvenser for relasjonene	84
Foreldre som samarbeidspart	86

Kapittel 5

Hva er en barnehage? Ulike forventninger	88
Barnehagepedagogiske tradisjoner – faglige dilemmaer	91
Barnehagen – en pedagogisk virksomhet	93
Sammensatte oppgaver – temaer til debatt	96
Pedagogikkens kjernetemaer og barnehagens særtrekk	98
Endret syn på barn	100
Praktiske rutiner i hverdagslivet	101
Barnehagen – en omsorgsinstitusjon	102
Barnet, og barnehagen som barndommens sted	105
Barnehagen som samfunnsinstitusjon – den institusjonaliserte barndom	106
Oppsummering	110

Kapittel 6

Menneskerettigheter – til barnets beste	112
Forholdet mellom foreldre og barn	113
Barn i lovgivingen – et lite bakteppe	115
FNs verdenserklæring om menneskerettigheter, barn og foreldre	118

FNs barnekonvensjon	120
Menneskerettigheter, FNs barnekonvensjon og foreldresamarbeid	123
Et aktuelt dilemma: religions- og trosfrihet	125
Barnets rettigheter	129
Utdanning og oppdragelse – foreldres rett til å velge	132
Noen konsekvenser for barnehagen	133
FNs barnekonvensjon og forskning om barn og barndom	134
Oppsummering	137

Kapittel 7

Barnehagens grunnlagsdokumenter	139
Barnehageloven og barnehagens rammeplan	140
Oppdragsgiveren og samfunnsmandatet	141
Formelle sider ved lov og rammeplan	142
Barnehageloven og menneskerettsloven	143
Rammeplanen – styringsverktøy og styringslinjer	144
Samarbeid med foreldrene – en lovpålagt oppgave	145
Samfunnsmandat og foreldremandat	147
Barnehagens verdier og verdiforankring	148
Barnehagemyndighetenes ansvar og generelle oppgaver	150
Foreldreutvalget for barnehagen – på nasjonalt nivå	155
Lokale foreldreutvalg	158

Kapittel 8

Mangfold – berikelse og utfordring	160
Barnehagen og utdanningspolitikken	165
Samer som urfolk	169
Mangfoldige utfordringer	170
Barnets møte med det fremmede	172
«Den flerkulturelle barnehagen»	174

Kapittel 9

Å være leder	180
Lederens hovedoppgave og nye utfordringer	181
Styring og disiplinering	181
Barnehagen, makt og ansvar	183
Å lede små og store institusjoner	184
Ledelse – et relasjonelt arbeid i et etisk perspektiv	184

Trenger barnehagens leder en ledelsesfilosofi?	186
Fortellingens visdom	187
Tanker fra en barnehagestyrer	188
Avsluttende kommentar	188
Referanser	190